

Верховний
Суд

ОГЛЯД РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

За період з 10.02.2020 по 14.02.2020

2020/6

Дата прийняття:	11/02/2020
Дата набуття статусу остаточного:	11/02/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF SHMATOVA AND OTHERS v. RUSSIA <i>(Application no. 36539/08)</i>
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарг заявників на неспроможність держави забезпечити виконання постановленого на їхню користь судового рішення щодо підключення централізованого опалення у їхньому будинку та компенсації моральної шкоди.</p> <p>20 серпня 2007 року районний суд зобов'язав комунальну унітарну установу з житлового обслуговування «Уют», окрім іншого, відновити опалювальну систему будинків заявників та сплатити кожному із заявників 5000 рублів компенсації моральної шкоди, а також сплатити заявниці Б. 40 000 рублів компенсації судових витрат. Рішення набрало законної сили 9 жовтня 2007 року.</p> <p>3 грудня 2007 року державний виконавець відкрив виконавче провадження.</p> <p>13 листопада 2008 року виконавче провадження було закінчено у зв'язку із неможливістю виконання рішення суду.</p> <p>3 грудня 2009 року державні виконавці знову ініціювали виконавче провадження. Пізніше вони офіційно задокументували факт, що опалювальна мережа до будинків заявників приєднана не була.</p> <p>17 грудня 2013 року компанія-боржник була ліквідована.</p> <p>Рішення суду залишалось невиконаним в частині зобов'язання відновити централізоване опалення.</p> <p>Заявники у цій справі скаржились на невиконання рішення суду від 20 серпня 2007 року, постановленого проти унітарного підприємства та відсутність ефективного засобу правового захисту у національному законодавстві.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенція) (право на справедливий суд) у зв'язку із невиконанням рішення суду від 20 серпня 2007 року.</p> <p>Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у поєднанні з пунктом 1 статті 6 Конвенції у зв'язку із відсутністю ефективного засобу правового захисту щодо скарги на невиконання рішення суду.</p>

Дата прийняття:	11/02/2020
Дата набуття статусу остаточного:	11/05/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF VOVK AND BOGDANOV v. RUSSIA (Application no. 15613/10)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарг заявників на неспроможність держави провести ефективне розслідування, встановити винних та компенсувати шкоду від ушкоджень, завданих гранатою, яка була виявлена та здетонувала в одному з житлових районів міста.</p> <p>21 квітня 2008 року в результаті детонації гранати в одному з житлових мікрорайонів міста Чита п'ятеро дітей отримали поранення різного ступеню ушкодження. Перший та другий заявники – 13-річного та 7-річного віку відповідно – були серед потерпілих дітей. Поліцією було встановлено, що граната, яку другий заявник знайшов поблизу гаражів поряд зі школою, була 30 мм снарядом для важкого гранатомету.</p> <p>В подальшому було розпочато кримінальне розслідування за статтею 222 Кримінального кодексу (незаконне привласнення, перевезення та зберігання вибухових пристроїв). Дії невстановленої особи були пізніше перекваліфіковано у вчинення злочину проти громадської безпеки та військової служби відповідно пункту 1 статті 225 (неналежне зберігання вибухових пристроїв) та статті 348 (втрата військового майна) Кримінального кодексу.</p> <p>Згідно з результатами розслідування у невстановленому місці невстановлена слідством особа не виконала належним чином свої обов'язки по збереженню вогнепальної зброї, боєприпасів та вибухових пристроїв. Як наслідок, граната, яка була попередньо випущена з гранатомета, але не здетонувала, була переміщена разом із піском до району, де її знайшли діти.</p> <p>Диспетчер будівельної компанії розповів слідчим, що пісок було взято з розташованої на території військового округу будівельної площадки.</p> <p>Районний відділок міліції направив справу для розслідування до військових органів розслідування. Після попереднього розслідування, яке тривало дев'ять днів з дати порушення провадження, відділ військових розслідувань гарнізону міста Чита повернув назад справу до міліції, встановивши відсутність участі військовослужбовців у втраті гранати.</p>

	<p>Кримінальне розслідування неодноразово призупинялось міліцією та відновлювалось знову у період між листопадом 2008 року та червнем 2011 року у зв'язку із невстановленням підозрюваних осіб. Остаточне розслідування справи за пунктом 1 статті 225 Кримінального кодексу було припинено в листопаді 2013 року у зв'язку із спливом строків давності.</p> <p>У 2009 році матері заявників подали цивільні позови проти Російської Федерації, Міністерства фінансів та місцевої міліції, у яких вони стверджували, що держава не спромоглася забезпечити безпеку від вибухового пристрою та не встановила і не пред'явила звинувачення відповідальним особам.</p> <p>За результатами розгляду судом було прийнято рішення про відмову в задоволенні позову. Суд, окрім іншого, вказав, що підозрюваних осіб встановити не вдалося, а національне законодавство не передбачало зобов'язання держави відшкодовувати моральну шкоду, завдану внаслідок злочину у випадку, коли держава не змогла запобігти чи розкрити злочин.</p> <p>Матері заявників подали апеляційну скаргу, однак обласний суд відхилив її та у повному обсязі підтримав висновки суду першої інстанції. Зокрема, обласний суд вказав, що доказів того, що граната була власністю держави або неналежним чином збережена, встановлено не було.</p> <p>Незважаючи на те, що у недбалості підозрювались військовослужбовці, ні цивільні, ні військові органи розслідування не розглянули версію втрати гранати після військових навчань. Вони також не розслідували місце зберігання боєприпасів та не встановлювали осіб, відповідальних за їх зберігання.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 2 Конвенції (право на життя) у зв'язку із тим, що кримінальний та цивільний засоби правового захисту у справі заявників не забезпечили ефективного судового розгляду.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>11/02/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>11/05/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF ATAMANCHUK v. RUSSIA (Application no. 4493/11)</p>

Зміст:

Справа стосувалася засудження заявника за розпалювання ненависті та ворожнечі після публікації у місцевій газеті висловлювань про осіб, які не були росіянами.

Заявник у цій справі – громадянин Росії 1951 року народження, бізнесмен та місцевий політик, власник місцевої газети (Sochi–Drugoy Vzglyad) з тиражем у 8000 екземплярів.

У березні 2008 року, напередодні президентських виборів, в іншій місцевій газеті з тиражем в 10 000 екземплярів (Lazarevskaya Panorama) було опубліковано статтю з назвою «Чому я не буду голосувати на цих виборах?», в якій заявник висловив свої думки щодо поняття «народ» та зауваження про етнічні особливості осіб, які не були росіянами. Заявник, зокрема, зауважив, що такі групи мали злочинні нахили, а тому будуть «вбивати, ґвалтувати, грабувати та позбавляти волі відповідно своїх варварських/первісних ідей» та «брати участь у руйнуванні країни».

Аналогічний текст було також опубліковано 25 вересня 2009 року в газеті (Sochi–Drugoy Vzglyad), що належала заявникові.

Зрештою, в липні 2010 року заявника було засуджено за розпалювання ненависті та ворожнечі та приниження людської гідності особи або групи осіб за етнічним походженням, релігійними переконаннями та мовними ознаками. Національні суди головним чином обґрунтовували свої рішення висновками експертів з лінгвістики та психології, згідно з якими зміст статті підбурював читачів відчувати ненависть до місцевого населення – осіб не російської національності, проте не закликав до насильницьких дій проти них.

На заявника було накладено штраф у розмірі 200 000 рублів (приблизно 5 086 євро на час подій) за кожен раз, коли стаття була опублікована.

Суд також призначив заявникові додаткове покарання у вигляді заборони займатись будь-якою журналістською чи видавничою діяльністю строком на два роки. Вказавши на вплив строку давності щодо публікації першої статті, суд вказав, що призначені покарання не мають бути застосовані за публікацію першої статті.

Не погодившись, заявник подав апеляційну скаргу, в якій зазначив, що суд першої інстанції відмовився викликати спеціаліста з філології, чий висновок був згаданий серед доказів проти нього.

Обласний суд, діючи як суд апеляційної інстанції, у вересні 2010 року підтримав рішення суду першої інстанції з посиланням на висновки експертів. З невстановлених причин заявник не сплатив суму штрафу. В серпні 2011 року районний суд, розглянувши клопотання державного виконавця, встановив, що заявник явно ухилився від

сплати штрафу та змінив спосіб виконання рішення зі сплати штрафу на двадцять годин громадських робіт.

Обґрунтовуючи свої доводи положеннями статті 10 Конвенції, заявник скаржився на своє кримінальне засудження та покарання; окрім іншого, посилаючись на пункт 1 та підпункт «d» пункту 3 статті 6 Конвенції, він скаржився на відсутність можливості поставити питання експерту з філології.

Оцінка Суду

Щодо статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів)

Суд зазначив, що засудження заявника ґрунтувалось на відповідних положеннях Кримінального кодексу Російської Федерації стосовно розпалювання ворожнечі та ненависті, а тому було «передбачено законом». Суд також погодився, що метою обвинувачення та засудження заявника був захист «прав інших осіб», зокрема гідності людей – неросійських етнічних груп, які проживали в Краснодарському краї Російської Федерації.

Суд повторив, що свобода вираження поглядів становить одну з основоположних засад демократичного суспільства і була застосовною також до манери висловлювання, що використовувалась у статті заявника та була такою, що «ображає, шокує або хвилює».

Будь-яка необхідність обмеження цієї свободи вираження поглядів має бути переконливо доведена / встановлена з урахуванням різних факторів / чинників, таких як контекст, в якому були зроблені такі заяви, їхня суть і формулювання та факт того, чи закликали вони прямо чи побічно до насильства, ненависті чи нетерпимості.

Стаття заявника була опублікована в контексті виборчої кампанії та мала на меті висвітлити / презентувати його погляди, чому він би не брав участі у виборах.

Проте Суд визнав сумнівним те, чи заявник у своїх зауваженнях щодо неросійських етнічних груп дотримався порушеної теми статті і чи вони сприяли громадському обговоренню.

Більше того, Суд погодився з національними судами, що формулювання певних тверджень було розумно розцінено як розпалювання емоцій або укорінених упереджень проти місцевого населення неросійських етнічних груп, особливо враховуючи те, що це було опубліковано в газетах з тиражем від 8 000 до 10 000 екземплярів у багатоетнічному регіоні.

Незважаючи на те, що стаття не містила жодних закликів до насильства або інших злочинно караних дій, органи влади мали дискрецію («свобода розсуду») реагувати певним чином.

Зрештою, Суд встановив, що реакція органів влади не була непропорційною обставинам справи. Важливо, що покарання були призначені відповідно до законодавства, метою якого була боротьба з розпалюванням ненависті та ворожнечі.

Більше того, заборона займатись журналістською або видавничою діяльністю, очевидно, не мала жодних серйозних наслідків для заявника, головною професійною діяльністю якого був бізнес, оскільки він лише інколи публікував статті в місцевих газетах, за винятком своєї власної.

Суд дійшов висновку, що національні суди надали відповідні та достатньо обґрунтовані причини обвинувачення і засудження заявника у цій справі та вказали на наявність виключних обставин, що виправдовували призначене заявникові покарання.

Таким чином, у цій справі статтю 10 Конвенції порушено не було.

Стаття 17 Конвенції (заборона зловживання правами)

Уряд стверджував, що неприйнятні зауваження заявника про місцеве населення неросійських етнічних груп були поза межами захисту статті 10 Конвенції, і пов'язану з кримінальним засудженням скаргу необхідно відхилити відповідно статті 17 Конвенції.

Як зазначено вище, Суд оцінив, чи було втручання у право заявника на свободу вираження поглядів у зв'язку з його кримінальним засудженням та призначеним покаранням таким, що відповідає статті 10 Конвенції, а саме чи було воно «передбачено законом», чи переслідувало легітимну мету і чи було «необхідним у демократичному суспільстві».

Встановивши, що порушення статті 10 Конвенції не було, Суд одноголосно вирішив, що немає необхідності вирішувати питання застосовності статті 17 Конвенції.

Стаття 6 Конвенції (право на виклик та допит свідків)

Суд дійшов висновку, що хоча суди не навели підстав для відхилення клопотання заявника про допит спеціаліста з філології в суді, судове провадження проти нього відповідало вимозі справедливості в цілому.

Висновки спеціаліста з філології, які були не на користь заявника та перебували серед обсягу доказів на підтримку його вини, узгоджувались з іншими висновками експертів з філології та психології.

Не було тверджень того, що заявника було обмежено в оспорюванні цих експертних висновків, на які посилались суди як першої, так і апеляційної інстанцій.

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	<p>Більше того, було незрозуміло, які питання хотів поставити заявник спеціалісту з філології під час розгляду справи в суді першої чи в суді апеляційної інстанції.</p> <p>Таким чином, з урахуванням вищезгаданих обставин, Суд дійшов висновку про відсутність порушення статті 6 Конвенції.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Відсутність порушення статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).</p> <p>Відсутність порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів).</p>
Дата прийняття:	11/02/2020
Дата набуття статусу остаточного:	11/02/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF BUCHA AND OTHERS v. RUSSIA <i>(Applications nos. 46354/11 and 8 others – see appended list)</i>
Зміст:	<p>Посилаючись на статтю 6 Конвенції, заявники скаржились на відсутність доступу до безоплатної правничої допомоги на різних стадіях судових проваджень проти них.</p> <p>Деякі з заявників також висловлювали скарги, що стосувалися загальної справедливості судового провадження та/або вимоги об'єктивної неупередженості у зв'язку з відсутністю сторони обвинувачення на засіданнях суду.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) за заявами 46354/11, 35794/14, 26928/16, 53834/16, 73372/16 та 64788/17.</p> <p>Відсутність порушення статті 6 Конвенції за заявами 11998/16, 51539/16, 63744/16 та 64788/17 (за одним аспектом).</p>
Дата прийняття:	11/02/2020
Дата набуття статусу остаточного:	11/05/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF GALEA AND PAVIA v. MALTA <i>(Applications nos. 77209/16 and 77225/16)</i>

<p>Зміст:</p>	<p>У 1983 році заявників було звинувачено у причетності до незаконного імпорту алкоголю до Мальти і, зрештою, було визнано винними у 1998 році судом апеляційної інстанції за іншими звинуваченнями. Заявникам було призначено умовне покарання у виді позбавлення волі на строк два роки зі сплатою штрафу.</p> <p>У 1999 році заявники порушили конституційне компенсаційне провадження, в рамках якого вони скаржились на надмірну тривалість кримінального провадження проти них.</p> <p>У 2015 році Цивільний суд (the Civil Court) у межах своєї конституційної компетенції встановив, що тривалість вирішення кримінальної справи заявників, яка складала 16 років, була надмірно тривалою, і що судові органи та працівники поліції були, головним чином, відповідальні за затримку. Цим же рішенням суду було присуджено компенсацію кожному із заявників в розмірі 15 000 євро, яка мала бути зарахована в суму штрафу, накладеного кримінальними судами.</p> <p>Конституційний суд підтримав висновки нижчестоящего суду у 2016 році, проте зменшив початково призначений розмір компенсації до 5 000 євро кожному із заявників.</p> <p>Обґрунтовуючи свої доводи пунктом 1 статті 6 Конвенції, заявники скаржились, що тривалість кримінальних проваджень проти них та конституційного компенсаційного провадження була надмірною.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) щодо кримінального провадження.</p> <p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції щодо конституційного провадження стосовно компенсації.</p> <p>Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у поєднанні з пунктом 1 статті 6 Конвенції.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>11/02/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>11/05/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF MARSHALL AND OTHERS v. MALTA</u> <i>(Application no. 79177/16)</i></p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася скарг заявників на те, що рішення Конституційного суду на їхню користь не забезпечило їм належної компенсації порушень їх прав на мирне володіння нерухомим майном, яке вони здавали в оренду.</p>

Заявники у справі – власники комерційної нерухомості у місті Валлетта (далі – майно). 30 липня 1958 року було укладено договір оренди майна між спадкодавцем заявників та банком (далі – Банк 1). Після об'єднання Банку 1 із Національним банком Мальти Лтд (далі – Банк 2) договір оренди було поновлено. Згідно з умовами, встановленими договорами оренди від 1958 та 1968 років і наступними, було передбачено, що майно могло використовуватися як місце розташування Банку 1; воно не могло бути передано в суборенду чи використовуватися для інших цілей. Законом XLV від 1973 року зі змінами, внесеними згідно із Законом IX від 1974 року, було засновано Банк Валлетти (далі – Банк 3), державної форми власності, а право на оренду майна оформлено на його ім'я. Заявники заперечували проти передачі майна, вважаючи це порушенням умов договору. У результаті неможливості повернути майно та укласти новий договір оренди у 1989 році заявники звернулися до суду першої інстанції з позовом про поновлення права власності на майно. На думку заявників, оскільки це був договір оренди комерційної нерухомості, а отже, господарська діяльність підприємства, вона могла бути припинена у будь-який час і спеціальні закони про оренду майна відповідно до Глави 69 Законів Мальти не мали застосовуватися. Через двадцять один рік рішенням апеляційного суду від 25 червня 2010 року, яке набуло статусу остаточного, було постановлено, що укладення договору оренди комерційної нерухомості на користь Банку 3 підлягає захисту відповідно до Глави 69 Законів Мальти (до 2028 року), а отже, вирішення такого спору не належить до компетенції судів загальної юрисдикції. 11 листопада 2010 року було розпочато конституційне провадження у справі про відшкодування збитків згідно з, зокрема, статтею 1 Першого протоколу до Конвенції та пунктом 1 статті 6 Конвенції. Рішенням від 9 лютого 2016 року суд цивільної юрисдикції у межах конституційної юрисдикції частково задовольнив позовні вимоги заявників; констатував порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції та порушення вимоги розумного строку, передбаченої статтею 6 Конвенції, стосовно провадження № 926/1989 та присудив заявникам 1 000 000 євро компенсації. Витрати повинні були сплатити відповідачі. Рішенням від 24 червня 2016 року Конституційний Суд апеляційну скаргу заявників задовольнив частково: рішення суду першої інстанції змінив у частині зменшення розміру компенсації до 25 000 євро. Заявники, зокрема, скаржилися до Суду, що на виконання рішення Конституційного суду, ухваленого на їхню користь, їм не було надано належної компенсації за встановлені порушення.

Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).</p> <p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).</p> <p>Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у поєднанні зі статтею 1 Першого протоколу до Конвенції.</p> <p>Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у поєднанні з пунктом 1 статті 6 Конвенції.</p>
Дата прийняття:	11/02/2020
Дата набуття статусу остаточного:	<p>11/05/2020 (Палата)</p> <p>Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
Назва:	<p>CASE OF ŠEIKO v. LITHUANIA (Application no. 82968/17)</p>
Зміст:	<p>Справа стосувалася відшкодування збитків, завданих заявницею, за рахунок її пенсійних виплат. Необхідність такого відшкодування вона вважала незаконною і такою, що спричиняла їй труднощі.</p> <p>Рішенням суду першої інстанції від 31 грудня 2014 року заявницю було притягнуто до кримінальної відповідальності за учинення злочину щодо неповнолітньої особи (психологічний тиск та залякування). За результатами порушеного кримінального провадження заявницю було притягнуто до відповідальності та призначено покарання у виді позбавлення волі строком на два роки умовно.</p> <p>Суд також частково задовольнив цивільний позов, поданий одним із потерпілих у кримінальному провадженні, про відшкодування матеріальної та моральної шкоди. Апеляційна й касаційна скарги заявниці на ці рішення були відхилені.</p> <p>24 листопада 2016 року суд першої інстанції було видав виконавчий лист, яким зобов'язав заявницю сплатити суму заборгованості. В межах виконавчого провадження було вилучено майно заявниці, а саме земельну ділянку площею 0,06 га. 22 грудня 2016 року органи державної виконавчої служби надіслали лист щодо стягнення боргу до районного відділу Державного соціального страхування (SODRA), у якому просили стягнути заборгованість із заявниці шляхом відрахування двадцяти відсотків її щомісячної пенсії за віком.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Відсутність порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).

Дата прийняття:	11/02/2020
Дата набуття статусу остаточного:	11/05/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF BUTURUGĂ v. ROMANIA (Application no. 56867/15)
Зміст:	<p>Справа стосувалася тверджень заявниці про домашнє насильство та порушення конфіденційності / приватності електронного листування з боку її колишнього чоловіка. Заявниця скаржилась на недоліки у системі захисту жертв від такого виду насильства.</p> <p>В грудні 2013 року заявниця звернулася зі скаргою на свого чоловіка, стверджуючи, що вона є жертвою домашнього насильства. Окрім іншого, заявниця вказувала, що чоловік погрожував вбити її, та надала медичну довідку з описом отриманих тілесних ушкоджень. Впродовж наступного місяця заявниця звернулась із другою скаргою у зв'язку із новими погрозами та отриманими тілесними ушкодженнями від свого чоловіка з метою змусити її відкликати свою першу скаргу.</p> <p>Наприкінці січня 2014 року подружжя розлучилося.</p> <p>У березні 2014 року заявниця подала клопотання про проведення електронного пошуку сімейного комп'ютера, обґрунтовуючи це тим, що її колишній чоловік незаконно перевіряв її електронні акаунти, включно із її акаунтом у соціальній мережі Facebook, копіював її приватні розмови, документи та фотографії.</p> <p>У вересні 2014 року заявниця подала третю скаргу на порушення конфіденційності листування.</p> <p>У лютому 2015 року прокуратура припинила справу з тих підстав, що хоча колишній чоловік і погрожував заявниці вбивством, проте його поведінка не була достатньо серйозною, щоб її можна було визнати кримінальним злочином. Також прокуратура вирішила відхилити скаргу заявниці щодо порушення конфіденційності її листування як таку, що була подана з пропусшенням встановленого законом строку. Зрештою, прокуратура прийняла рішення про накладення адміністративного штрафу у розмірі 250 євро на її колишнього чоловіка.</p> <p>Заявниця безуспішно оскаржувала рішення прокурора до суду першої інстанції.</p> <p>Більше того, 13 березня 2014 року суд першої інстанції видав стосовно заявниці охоронний наказ тривалістю в декілька місяців.</p>

	<p>Вона стверджувала, що поліція не виконувала цей наказ, а її колишній чоловік ніколи не дотримувався його.</p> <p>Уряд стверджував, що заявниця не зверталась із заявою про продовження дії охоронного наказу після спливу перших шести місяців.</p> <p>Заявниця також стверджувала, що колишній чоловік переслідував її на вулиці 29 жовтня 2015 року.</p> <p>Уряд у своїх запереченнях, поданих в липні 2017 року, зазначив, що кримінальне провадження за переслідування та залякування ще триває.</p> <p>ЄСПЛ встановив, зокрема, що національні органи влади не розглянули кримінальне розслідування в аспекті конкретної проблеми домашнього насильства і тим самим не спромоглись надати належну відповідь на серйозність обставин, на які скаржилася заявниця.</p> <p>Розслідування фактів домашнього насильства було недосконалим, і не було розглянуто по суті скарги щодо порушення конфіденційності листування, тісно пов'язаної зі скаргою щодо насильства.</p> <p>В цьому випадку, Суд зауважив, що нині кібербулінг визнається одним із видів насильства над жінками та дівчатами, і що він може мати різні форми, включно з кіберпорушенням конфіденційності, зламом комп'ютеру жертви та вилученням, поширенням і маніпуляцією даними та фотографіями, включно з особистою інформацією.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування)</p> <p>Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя) у зв'язку з невиконанням позитивних зобов'язань, що впливають із обох статей Конвенції.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>11/02/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>11/05/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF BAYKIN AND OTHERS v. RUSSIA (Application no. 45720/17)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Заявники – Станіслав Байкін та його батьки Анатолій Байкін, Лариса Байкіна – громадяни Росії, які народились у 1982, 1942 та 1950 роках відповідно. Справа стосувалася загрози знесення будинку, розташованого біля підземного трубопроводу, та виселення</p>

	<p>мешканців. 8 лютого 2014 року перший заявник придбав земельну ділянку, на якій був розташований недобудований будинок в селі Сафонівське. 22 вересня 2014 року, закінчивши будівництво будинку, він зареєстрував свої майнові права за спрощеною процедурою, яка передбачала подання права власності на земельну ділянку. 20 травня 2015 року компанія, яка володіла підземним трубопроводом поблизу села та експлуатувала його, надіслала першому заявникові наказ про знесення будинку, оскільки при будівництві не було дотримано мінімально допустимої відстані між будинком та трубопроводом.</p> <p>30 липня 2015 року компанія звернулася до суду із позовом про знесення самочинного будівництва. Суд постановив, що будинок, розташований на відстані менше 100 метрів від трубопроводу, є самочинним будівництвом, і встановив обґрунтованість знесення за рахунок заявника. У подальшому рішення суду було оскаржено в апеляційному порядку. Апеляційний суд своїм рішенням підтримав рішення суду першої інстанції та констатував порушення містобудівних та будівельних норм, оскільки заявники не дотрималися безпечної відстані від трубопроводу під час будівництва будинку.</p> <p>Заявники у справі, зокрема, стверджували, що було порушено їхнє право власності, гарантоване статтею 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).
Дата прийняття:	11/02/2020
Дата набуття статусу остаточного:	11/05/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF ÖZER v. TURKEY (NO 3)</u> <i>(Application no. 69270/12)</i>
Зміст:	Справа стосувалася власника та редактора щомісячного періодичного видання «Yeni Dünya İçin Çağrı» («Заклик до нового світу») – заявника, якому органи прокуратури пред'явили обвинувачення у вчиненні злочину, а саме пропаганді й поширенні ідеології тероризму, а також публічному підбурюванні до вчинення такої діяльності; відповідна стаття, в якій нібито містилися відповідні

	заклики, була опублікована у січневому випуску періодичного видання за 2007 рік. 28 березня 2008 року суд апеляційної інстанції визнав заявника винним у вчиненні злочину та засудив до одного року та трьох місяців позбавлення волі. Суд касаційної інстанції погодився з рішенням апеляційного суду.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 10 Конвенції (свобода вираження поглядів).
Дата прийняття:	13/02/2020
Дата набуття статусу остаточного:	13/02/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF KLOPCOVŠ v. LATVIA (Application no. 26902/13)
Зміст:	Заявник скаржився, що тривалість проваджень не була сумісною із вимогою розгляду справи протягом розумного строку.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).
Дата прийняття:	13/02/2020
Дата набуття статусу остаточного:	13/05/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF TRAJKOVSKI AND CHIPOVSKI v. NORTH MACEDONIA (Applications nos. 53205/13 and 63320/13)
Зміст:	Справа, в основному, стосувалась збереження ДНК-інформації засуджених. В контексті кримінальних проваджень, порушених проти заявників у 2009 та 2010 роках, у них були відібрані зразки ДНК-інформації. Надалі їх було засуджено за вчинення крадіжки з обтяжуючими обставинами і призначено покарання у виді позбавлення волі умовно. Засудження першого заявника ґрунтувалось на аналізі його ДНК-профілю (генетичний паспорт), тоді як у справі другого заявника дані аналізу його ДНК не використовувались як докази проти нього.

	<p>Заявники подали скарги до Управління захисту персональних даних (the Personal Data Protection Directorate), в яких вони стверджували, що поліція порушила їхнє право на приватне життя у зв'язку із відібранням та зберіганням ДНК-інформації щодо них.</p> <p>Управління відхилило ці скарги, встановивши, що поліція уповноважена збирати, обробляти та зберігати персональні дані у випадку наявності розумної підозри, що особа вчинила злочин.</p> <p>Заявники оспорили рішення Управління до адміністративних судів, проте скарги були відхилені у 2013 році з аналогічних підстав, що і попередні скарги.</p> <p>Посилаючись на статтю 8 Конвенції, заявники стверджували про відсутність чітких законодавчих меж, які б врегульовували взяття, використання, обробку, зберігання та видалення зразків ДНК у Північній Македонії. Окрім іншого, заявники скаржились, що цілі, для яких зразки ДНК могли бути взяті та збережені, були сформульовані занадто широко, і що у відповідних положеннях національного законодавства не вказувалась тривалість зберігання зразків ДНК засуджених.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>13/02/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>13/05/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF GAUGHRAN v. THE UNITED KINGDOM</u> (Application no. 45245/15)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася скарги заявника на безстрокове зберігання його персональних даних (профіль ДНК (генетичний паспорт), відбитки пальців та фотографія) як особи, яка мала погашену судимість за перевищення норми допустимого рівня алкоголю в крові під час водіння транспортного засобу у Північній Ірландії.</p> <p>Заявника було затримано в жовтні 2008 року за водіння транспортного засобу з підвищеним рівнем вмісту алкоголю в крові (правопорушення, що карається позбавленням волі).</p> <p>Він був доставлений до відділку поліції, де пройшов дихальний тест, результат якого виявився позитивним. Поліція також відібрала у заявника його фото, відбитки пальців та зразок ДНК. Пізніше заявник визнав себе винним, і на нього було накладено стягнення у вигляді</p>

	<p>штрафу разом із заборonoю керування транспортними засобами на строк 12 місяців.</p> <p>Його судимість була погашена у 2013 році.</p> <p>За клопотанням заявника, його зразок ДНК було знищено у 2015 році.</p> <p>Однак поліцейська служба Північної Ірландії продовжила зберігати профіль ДНК, вилучений зі зразка ДНК заявника, відбитки пальців та фотографії. Заявник безуспішно оскаржив до національних судів невизначене терміном зберігання його персональних даних Службою.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).
Дата прийняття:	13/02/2020
Дата набуття статусу остаточного:	13/05/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF IBRAHIMOV AND MAMMADOV v. AZERBAIJAN <i>(Applications nos. 63571/16 and 5 others – see appended list)</i>
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарг заявників на те, що вони були піддані жорстокому поводженню та катуванням з боку працівників правоохоронних органів та що їх переслідування, арешт та попереднє ув'язнення не відповідали вимогам Конвенції.</p> <p>Обидва заявники у справі (1994 та 1995 року народження відповідно) були членами молодіжної організації «NIDA», створеної групою студентів у лютому 2011 року. Члени групи осіб брали активну участь в організації та проведенні антиурядових мирних демонстрацій, пропагуючи використання лише ненасильницьких методів протесту. У травні 2016 року вночі заявники з метою протидії уряду зобразили графіті з антиурядовими гаслами на статуї колишнього президента Азербайджану, а потім поширили фотографії з графіті в соціальних мережах; наступного дня заявники були затримані працівниками правоохоронних органів.</p> <p>Пізніше представники органів правопорядку отримали оперативну інформацію, згідно з якою невідомі особи «Гіяс» та «Байрам» (заявники) були залучені до збуту наркотичних засобів у Баку, перевозили наркотичні засоби та зберігали їх у будинках, де проживали (інформація не містила жодних деталей, здатних ідентифікувати цих осіб). З метою перевірки цієї інформації</p>

	<p>поліцейські вирішили застосувати оперативні заходи для встановлення вказаних осіб. Слідчі заходи, проведені щодо встановлення участі заявників у незаконному збуті наркотичних засобів, полягали, в основному, в особистих обшуках заявників, обшуках їхніх квартир та вилученні наркотичних речовин, нібито виявлених у результаті цих обшуків. Після арешту проти заявників було розпочато кримінальне провадження, за результатами розгляду якого вироками суду заявників було притягнуто до кримінальної відповідальності і призначено покарання у виді позбавлення волі строком на 10 років. З рішеннями суду про засудження заявників погодилися суди апеляційної та касаційної інстанцій. Скарги заявників щодо фальсифікації кримінальних справ з метою притягнення їх до кримінальної відповідальності не були розглянуті національними судами. Заявники стверджували, зокрема, що їх було піддано жорсткому поводженню і катуванню, що порушило права, гарантовані статтями 3, 5, 10 та 18 Конвенції.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) щодо жорсткого поводження з заявниками з боку працівників правоохоронних органів.</p> <p>Порушення статті 3 Конвенції у зв'язку із відсутністю ефективного розслідування.</p> <p>Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність).</p> <p>Порушення пункту 4 статті 5 Конвенції.</p> <p>Порушення статті 18 Конвенції (межі застосування обмеження прав) у поєднанні зі статтею 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність).</p> <p>Порушення статті 10 Конвенції (свобода вираження поглядів).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>13/02/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>13/05/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF SANOFI PASTEUR v. FRANCE (App. No(s).25137/16)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Заявник – Товариство з обмеженою відповідальністю «Sanofi Pasteur» (компанія-заявник), засноване відповідно до французького законодавства, з місцезнаходженням у місті Ліон. Справа стосувалася відповідальності компанії-заявника за виготовлену нею вакцину проти гепатиту В та введену особі, яка згодом захворіла на</p>

	<p>різні хвороби, у зв'язку з чим національні суди зобов'язали компанію-заявника відшкодувати завдану шкоду.</p> <p>Так, після введення вакцини, виготовленої компанією-заявником, у фізичної особи було діагностовано різні захворювання, у тому числі розсіяний склероз, що прогресував. Особа звернулася до суду із цивільним позовом про захист порушеного права; її позовні вимоги про відшкодування збитків було задоволено, сплачено компенсацію. Компанія-заявник стверджувала, що перебіг строку позовної давності у спорі про стягнення збитків мав починатися з дати придбання вакцини. Однак рішенням суду апеляційної інстанції було констатовано, що перебіг строку позовної давності почався з моменту стабілізації стану здоров'я у хворій. Ураховуючи відсутність стабілізації стану здоров'я, зважаючи на прогресуючий характер хронічного захворювання, обставини у цій справі стали підставою для відмови у задоволенні позовних вимог компанії-заявника у зв'язку зі спливом строку позовної давності.</p> <p>Компанія-заявник подала клопотання про направлення запиту до Суду Європейського Союзу (СЕС) на отримання попереднього рішення щодо тлумачення положень статті 4 Директиви Ради 85/374/ЄЕС «Про наближення законів, постанов та адміністративних положень держав-членів щодо відповідальності за неякісну продукцію». Рішенням Касаційного суду у задоволенні клопотання було відмовлено. Компанія-заявник, зокрема, скаржилася, що, порушуючи пункт 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд), їй було незаконно відмовлено у задоволенні позовних вимог з підстав пропуску строку позовної давності; і суд касаційної інстанції безпідставно відмовив у задоволенні її клопотання на звернення до Суду Європейського Союзу.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Відсутність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) з огляду на процедури визначення початку перебігу строку позовної давності щодо збитків, завданих компанії-заявникові у справі.</p> <p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку із відсутністю обґрунтування судом касаційної інстанції свого рішення про відмову у задоволенні клопотання про звернення до Суду Європейського Союзу щодо тлумачення положень Директиви Ради 85/374/ЄЕС.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>13/02/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>13/02/2020 (Велика Палата)</p>

<p>Назва:</p>	<p>CASE OF N.D. AND N.T. v. SPAIN <i>(Applications nos. 8675/15 and 8697/15)</i></p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалась негайного повернення до Марокко двох громадян Малі та Кот-д'Івуар, які 13 серпня 2014 року намагались незаконно потрапити на територію Іспанії шляхом перетину огорожі навколо іспанського анклаву Мелілья, розташованого на північному узбережжі Африки.</p> <p>Перший заявник вказував, що він покинув Малі у зв'язку зі збройним конфліктом у 2012 році. Після перетину Мавританії та Алжиру перший заявник прибув до Марокко в березні 2013 року та, ймовірно, залишився в таборі для біженців неподалік від кордону з Мелільєю. Другий заявник прибув до Марокко в кінці 2012 року і також залишився у таборі для біженців.</p> <p>Автономне місто Мелілья є іспанським анклавом, площею 12 кв. км на північному узбережжі Африки, оточене територією Марокко. Іспанськими органами влади було збудовано 13 кілометровий кордон, який з 2014 року складався з трьох паралельних огорож. Уздовж всіх трьох ліній огорожі розташовувались чотири пункти перетину кордону. Між цими пунктами, Цивільна гвардія патрулювала сухопутний кордон та узбережжя для запобігання незаконному в'їзду.</p> <p>Групи іноземців намагались перетнути огорожу.</p> <p>Вранці 13 серпня 2014 року була здійснена спроба перетину огорожі. За інформацією Уряду, поліція Марокко завадила близько 500 мігрантам перетнути огорожу, проте близько сотні мігрантів це вдалося. Приблизно 75 мігрантам вдалося досягти верхівки внутрішньої частини огорожі, і лише небагатьом з них вдалось перетнути огорожу та опинитись на території Іспанії, де їх зустріли працівники Цивільної гвардії.</p> <p>Інші мігранти залишились сидіти на верхній частині огорожі. Працівники Цивільної гвардії допомогли їм спуститись донизу, і надалі провели їх назад на територію Марокко по іншу сторону огорожі через пункти пропуску.</p> <p>Обом заявникам вдалося залізти на верхівку огорожі, на якій вони провели кілька годин. Близько 15 та 14 години відповідно обидва заявники спустилися вниз за допомогою драбини, наданої іспанськими правоохоронцями. Як тільки заявники спустились на землю, їх негайно затримали працівники Цивільної гвардії, одягнули на них наручники та повернули назад до Марокко, де передали відповідним органам влади.</p> <p>Заявники стверджували, що вони не проходили процедуру встановлення особи, не мали можливості пояснити свої особисті</p>

	<p>обставини посадовцям або отримати допомогу юристів чи перекладачів. З тверджень заявників, їх було доставлено до поліцейського відділку Надор в декількох кілометрах від анклаву Мілілья. Там заявники просили медичної допомоги, отримавши відмову в якій були залишені напризволяще у місті Фес (Fez) за близько 300 км від Марокко.</p> <p><u>Рішенням Палати Суду</u> від 3 жовтня 2017 року у цій справі було встановлено порушення статті 4 Протоколу № 4 до Конвенції та порушення статті 13 Конвенції у поєднанні зі статтею 4 Протоколу № 4 Конвенції.</p> <p>14 грудня 2017 року Уряд звернувся із клопотанням про направлення справи до Великої Палати відповідно статті 43 Конвенції, і 29 січня 2018 року клопотання Уряду було задоволено.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Відсутність порушення статті 4 Протоколу № 4 до Конвенції (заборона колективного вислання іноземців).</p> <p>Відсутність порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у поєднанні зі статтею 4 Протоколу № 4 Конвенції.</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини. Рішення за період з 10.02.2020 по 14.02.2020/ Відпов. за вип.: О. Ю. Тарасенко, Д. П. Мордас, Р. Ш. Бабанли. — Київ, 2020. — Вип. 6. — 21 стор.

Застереження:

1. Огляд окремих судових рішень, зокрема й їх переклад, здійснюється працівниками департаменту аналітичної та правової роботи Верховного Суду з використанням матеріалів, розміщених на вебсайтах Європейського суду з прав людини:

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>,

<https://hudoc.echr.coe.int>.

2. Огляд рішень здійснюється з метою ознайомлення з їх коротким змістом. Для повного розуміння суті висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним на вебресурсах Європейського суду з прав людини.

3. Інформація має суто допоміжний та довідковий характер та не має на меті висвітлити суть усієї проблематики, яка вирішується відповідними судовими рішеннями.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua